

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 390/2025-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej JUDr. Jánom Jenčom, advokátom, 1. mája 221/19, Poprad, proti postupu Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 9Tpo/4/2025 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 9Tpo/4/2025 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na urýchlené rozhodnutie o trvaní väzby podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie v sume **300 eur**, ktoré **je** Krajský súd v Prešove **povinný** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Krajský súd v Prešove **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **1 074,27 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a jej argumentácia

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou v časti, v akej bola prijatá na ďalšie konanie uznesením č. k. IV. ÚS 390/2025-24 zo 7. augusta 2025, domáha vyslovenia porušenia základného práva vyplývajúceho z čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom krajského súdu pri rozhodovaní o jej osobnej slobode iniciovanom jej sťažnosťou

zo 17. marca 2025. Navrhla, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu prepustiť ju z väzby na slobodu a aby jej priznal finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka je trestne stíhaná pretože sa mala dopustiť konania opísaného v uznesení o vznesení obvinenia z 12. marca 2025, kvalifikovaného ako prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona. Návrh na vzatie do väzby bol podaný na Okresnom súde Poprad 14. marca 2025. Sudca pre prípravné konanie uznesením č. k. 2Tp/25/2025-44 z 15. marca 2025 sťažovateľku z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku vzal do väzby (väzba sa začína od 12. marca 2025 o 19.30 h, pozn.) a jej väzbu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sťažovateľka podala 18. marca 2025 sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, spis bol krajskému súdu odoslaný 15. apríla 2025 a krajský súd o sťažnosti rozhodol uznesením sp. zn. 9Tpo/4/2025 z 22. apríla 2025. Rozhodnutie dal na poštovú prepravu 14. mája 2025 a obhajcovi sťažovateľky bolo doručené 30. mája 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Rozhodovanie o väzbe trvalo od rozhodnutia o vzatí do väzby do expedície napadnutého rozhodnutia celkom 62 dní, čo je neprípustné. V rozsahu, v ktorom nemožno jeho dĺžku pričítať na ťarchu sťažovateľky, potom trvalo 60 dní, z čoho vyše 22 dní pripadlo na vyhotovovanie právne jednoduchého rozhodnutia (napadnuté rozhodnutie malo len 9 strán, zrejme bolo vyhotovované podľa formálneho vzoru) a na jeho doručovanie. O sťažnosti proti väzbe sa rozhodovalo reálne 60 dní, minimálne 57 dní, a hoci napadnuté rozhodnutie bolo údajne vydané 22. apríla 2025 (obhajcovi sťažovateľky je známy postup antيداتovania ako prejav snahy naoko splniť zákonom predpísané lehoty rozhodovania s odkazom na vec sp. zn. III. ÚS 81/2024), expedované bolo až 14. mája 2025. Postup okresného súdu a najmä krajského súdu nekorešponduje s požiadavkami na urýchlenosť rozhodovania o väzbe, maril tým aj právo podávať žiadosti o prepustenie na slobodu. Zo spisu nevyplývajú prekážky, ktoré by súdom bránili rozhodnúť v primeranej lehote. Z celkovej doby bolo spotrebovaných na okresnom súde 30, resp. 27 dní a na krajskom súde 30 dní.

4. Konaním o sťažnosti takú dlhú dobu okrem porušenia práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby došlo k porušeniu čl. 17 ods. 2 (prvej vety) ústavy a k odpadnutiu dôvodu na ďalšie trvanie väzby. To má za konzekvenciu okamžité prepustenie na slobodu. Táto požiadavka je urgentná aj z dôvodu, že sťažovateľka je trestne stíhaná už evidentne mesiac nezákonne, keďže v znaleckom posudku sa, čo sa týka jej duševného stavu, uvádza, že v čase spáchania skutku nedokázala rozpoznať nebezpečenstvo svojho konania a ovládať svoje konanie, teda nebola trestne zodpovedná a mala byť bezodkladne prepustená z väzby, trestné stíhanie malo byť zastavené.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

5. Spis bol predložený 16. apríla 2025 krajskému súdu, ktorý rozhodol na neverejnom zasadnutí 22. apríla 2025. Rozhodnutie bolo vypracované 12. mája 2025, odpísané 13. mája 2025 a v ten deň

aj vypravené. Krajský súd v čase rozhodovania nedisponoval znaleckým posudkom z odboru zdravotníctva, odvetvia psychiatrie, a ak takýto posudok mali následne k dispozícii orgány činné v trestnom konaní, nič nebránilo prokurátorovi, aby rozhodol o zastavení trestného stíhania a prepustení sťažovateľky z väzby na slobodu. O dôvode, na základe ktorého malo byť trestné stíhanie zastavené, krajský súd v čase rozhodovania ani v čase expedovania rozhodnutia nemal vedomosť. K neskoršiemu vyhotoveniu a vypracovaniu uznesenia krajského súdu došlo z dôvodu zvýšenej pracovnej zaťaženia predsedu senátu. Krajský súd navrhol, aby vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť.

III.2. Replika sťažovateľky:

6. Krajským súdom uvedený dôvod vzniku priesťahov nemôže byť v zmysle judikatúry ústavného súdu dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priesťahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priesťahy v súdnom konaní. Systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania. Rovnaké závery vyplývajú aj zo štrasburskej judikatúry, a preto uvedená zvýšená pracovná zaťaženosť predsedu senátu nemôže ospravedlniť to, že krajský súd svoje rozhodnutie o sťažovateľkinej sťažnosti expedoval až po takmer 4 týždňoch od rozhodnutia. V obdobnom prípade so sp. zn. III. ÚS 81/2024, kde bol počet dní rozhodovania ešte nižší, ústavný súd vyslovil porušenie práva. Ide o opakované, takmer už bežné konanie zo strany krajského súdu, pričom vedenie súdu nerealizuje zrejme žiadne opatrenia organizačnej či kontrolnej povahy na vykonanie nápravy a zabránenie takémuto konaniu do budúcnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením označených práv je založená na jej tvrdení o neprimeranej dobe rozhodovania o jej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby krajským súdom, osobitne po vydaní rozhodnutia.

8. Na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, kde sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej

osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (III. ÚS 271/07).

9. Článok 5 ods. 4 dohovoru zaručuje rýchlosť prieskumného konania vo veciach väzobných (ide teda o rýchlosť väzobného rozhodovania, nie rozhodovania vo veci samej). Účelom tohto ustanovenia je zaručiť, aby väzobne stíhaná osoba v rozumnej dobe získala odpoveď na otázku, či je jej väzba zákonná, a v opačnom prípade bola prepustená na slobodu. V čl. 5 ods. 3 uvedené záruky slúžia v prvej vetve zabezpečeniu bezodkladnej a automatickej súdnej kontroly zásahov výkonnej moci do osobnej slobody osôb zadržaných alebo zatknutých pri podozrení, že spáchali trestný čin [čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru], primárne pred arbitrárnymi zásahmi, keďže riziko zlého zaobchádzania či prekročenia právomocí zo strany konajúcich orgánov je v počiatočnej fáze zadržania vysoké, a v druhej vetve slúžia zabezpečeniu, aby predsúdna väzba osoby obvinenej neprekročila primeranú dobu.

10. Rozdiel medzi uvedenými ustanoveniami je možné ilustrovať aj na odlišne vymedzenej dobe, ktorá je predmetom prieskumu. Zatiaľ čo v prípade čl. 5 ods. 4 dohovoru je relevantnou doba od podania návrhu (žiadosti o prepustenie z väzby, resp. v tomto prípade sťažnosti proti rozhodnutiu o vzatí do väzby) až do doručenia rozhodnutia, v prípade čl. 5 ods. 3 dohovoru je to doba od zadržania do predvedenia pred súdny orgán (rozsudok Oral a Atabay proti Turecku z 23. 6. 2009, bod 43), resp. od zadržania až do vynesenia rozsudku (rozsudok Český proti Českej republike zo 6. 6. 2000, č. 33644/96, bod 71).

11. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na jeho rýchlosť aj v prípade typu väzobného konania, ktorého predmetom je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o vzatí do väzby. O väzbe musí súd rozhodnúť urýchlene (podľa znenia autentických verzií dohovoru: „à bref délai“, resp. „speedily“). Lehota začína podaním sťažnosti a končí vydaním konečného rozhodnutia súdu, prípadne jeho doručením, ak sa rozhodlo v neprítomnosti obvineného. Neexistuje pevne ustanovená lehota, v ktorej by súd musel rozhodnúť. Či sa rozhodlo urýchlene, sa posudzuje podľa okolností prípadu. Spravidla však požiadavke, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne [III. ÚS 147/2011, III. ÚS 211/2022, tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) Bezicheri proti Taliansku z 25. 10. 1989, sťažnosť č. 11400/85].

12. Okolnosti prípadu podľa zistenia ústavného súdu nevykazujú znaky právnej či skutkovej zložitosti, v zásade išlo o bežnú väzobnú vec. Sťažovateľka upriamovala pozornosť na jednoduchosť uznesenia krajského súdu vzhľadom na jeho rozsah 9 strán. Krajský súd toto tvrdenie nespochybnil, preto ho možno označiť za nesporné. Zo správania sťažovateľky ústavný súd nezistil, že by mohlo sťažiť postup krajského súdu. Z hľadiska významu konania pre sťažovateľku išlo o otázku pozbavenia osobnej slobody, ktorá si zo strany súdov vyžaduje prednostné a urýchlené vybavovanie.

13. Za porušovateľa je v posudzovanom prípade označený krajský súd, ktorému bola sťažnosť sťažovateľky spolu so spisovým materiálom predložená 16. apríla 2025, odkedy je možné posudzovať jeho postup. Z tvrdení účastníkov konania a listinných dôkazov možno ustáliť taký

priebeh procesných úkonov, aký uvádza sťažovateľka (bod 2) a krajský súd (bod 5). Sťažovateľka v replike skutkové tvrdenia krajského súdu týkajúce sa časového sledu jednotlivých procesných úkonov nijako nespochybňuje, a preto ich ústavný súd považuje za nesporné.

14. O predloženej sťažnosti rozhodol krajský súd uznesením 22. apríla 2025, ktoré podľa zistenia ústavného súdu vyhotovil 12. mája 2025 a ďalší deň ho expedoval stranám. Toto uznesenie bolo sťažovateľke doručené 14. mája 2025. Obhajcovi sťažovateľky bolo uznesenie uložené na pošte 15. mája 2025 a prevzal ho 30. mája 2025. Väzobné konanie v rozsahu, v ktorom nemožno jeho dĺžku pričítať na ťarchu sťažovateľky, trvalo celkom 28 dní, z čoho viac ako tri týždne, t. j. 22 dní, pripadli na vyhotovovanie a doručovanie uznesenia krajského súdu. Rozhodovanie krajského súdu o väzbe v takejto dĺžke je podľa ústavného súdu nekonformné s požiadavkami formulovanými rozhodovacou praxou ESĽP (rozsudok Mamedova proti Rusku z 1. 6. 2006, bod 96).

15. Obdobne ústavný súd poukazuje v komparatívnych súvislostiach aj na svoju rozhodovaciu činnosť. Vo veci sp. zn. II. ÚS 177/2016 bolo konštatované porušenie práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby postupom krajského súdu, pričom šlo o vec, v ktorej od predloženia veci na rozhodnutie o sťažnosti do doručenia uznesenia sťažnostného súdu sťažovateľovi uplynula doba 27 dní. Vo veci sp. zn. III. ÚS 286/2020 rozhodoval sťažnostný súd o sťažnosti sťažovateľa 27 dní, z toho až 21 dní trvalo písomné vyhotovovanie uznesenia a jeho doručovanie sťažovateľovi. Vo veci sp. zn. III. ÚS 560/2023 od predloženia veci sťažnostnému súdu na rozhodnutie o sťažnosti do doručenia uznesenia sťažnostného súdu obhajcovi sťažovateľov uplynula doba 28 dní, z čoho až 22 dní pripadlo na doručovanie napadnutého uznesenia. Vo veci sp. zn. III. ÚS 81/2024 väzobné rozhodovanie trvalo 54 dní, pričom od predloženia veci sťažnostnému súdu na rozhodnutie o sťažnosti do doručenia uznesenia sťažnostného súdu obhajcovi sťažovateľa uplynula doba 35 dní, z čoho až 27 dní pripadlo na doručovanie napadnutého uznesenia.

16. Ústavný súd dáva do pozornosti záväzky vyplývajúce pre Slovenskú republiku z dohovoru. ESĽP konštantne judikuje, že zmluvné štáty si majú právny poriadok organizovať tak, aby súdy mohli naplniť rôzne požiadavky, ktoré z dohovoru vyplývajú. Je zodpovednosťou štátu a úlohou súdov zabezpečiť organizáciu práce tak, aby sa väzobné konanie viedlo čo najrýchlejšie (pozri rozsudok Khlafia a ďalší proti Taliansku z 15. 12. 2016, sťažnosť č. 16483/12, bod 131), a preto je ich úlohou prijať potrebné administratívne opatrenia na zabezpečenie rýchleho vybavenia naliehavých vecí, obzvlášť v prípadoch týkajúcich sa osobnej slobody jednotlivca, a to aj počas dovolenkového obdobia či napriek nadmernej pracovnej zaťažnosti sudcov (pozri už citované rozsudky E. proti Nórsku a Bezicheri proti Taliansku, tiež sp. zn. II. ÚS 642/2017, kde ústavný súd neakceptoval „mimoriadnu rodinnú udalosť“ ako relevantnú okolnosť, ktorá by mohla ospravedlniť celkové predĺženie väzobného konania).

17. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že relevantná doba rozhodovania krajského súdu o osobnej slobode sťažovateľky bola s prihliadnutím na všetky už uvedené okolnosti neprimerane dlhá a nezlučiteľná s obsahom a účelom sťažovateľkou označených práv, a preto došlo postupom krajského súdu k porušeniu základného práva sťažovateľky na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy aj jej práva na urýchlené rozhodnutie o osobnej slobode podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

18. Ústavný súd v dôsledku napadnutého postupu krajského súdu nezistil súvislosť so zmarením práva sťažovateľky podávať žiadosti o prepustenie na slobodu. Krajský súd totiž rozhodol

22. apríla 2025, teda plynule po predložení mu veci a predĺženie konania nastalo v zásade až následne pri vyhotovovaní a doručovaní rozhodnutia. Sťažovateľka mala právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu (§ 79 ods. 3 Trestného poriadku *in initio*, obmedzenia *in fine* sa vzťahujú na predchádzajúce zamietnutie žiadosti). Námiетка o antitdatovaní uznesenia krajského súdu je bez bližších dôkazov príliš špekulatívna na priznanie jej dôvodnosti. Vzhľadom na potrebu komplexného posudzovania postupu krajského súdu vymedzeného predložením veci a doručením uznesenia krajského súdu nenadobúda táto pochybnosť až taký veľký význam.

19. Záruka podľa prvej vetvy čl. 5 ods. 3 dohovoru, aby sťažovateľka bola po pozbavení osobnej slobody v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru ihneď predvedená pred sudcu, bola v tomto prípade dodržaná už okresným súdom. Ide (spolu s právom vyplývajúcim z druhej vetvy tohto článku) o osobitné právo odlišné od práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, teda akékoľvek námietky vo vzťahu k tomuto právu uplatnené proti krajskému súdu sú zjavne neopodstatnené, a preto ústavný súd nevyhovел ústavnej sťažnosti v tejto časti (bod 4 výroku nálezu).

20. Pomalé rozhodovanie o väzbe, resp. o jej ďalšom trvaní spravidla nie je dôvodom na zrušenie väzobného rozhodnutia všeobecného súdu a prepustenie obvineného z väzby (II. ÚS 86/2019). Výnimkou z tohto pravidla sú napríklad tie prípady, keď priamo zo zákona vyplýva lehota, v ktorej má byť o väzbe rozhodnuté (m. m. II. ÚS 80/2015, I. ÚS 288/2017). O taký prípad však v okolnostiach posudzovanej veci nešlo, preto ústavný súd návrhu sťažovateľky nevyhovел (bod 4 výroku nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

22. Sťažovateľka požiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia od krajského súdu vo výške 1 500 eur. Ústavný súd vychádzal pri tomto návrhu zo zisteného obdobia rozhodovania krajského súdu, ktoré prekročilo prijateľný rámec, ako aj z intenzity porušenia označených práv. V súlade so zásadou spravodlivosti (II. ÚS 135/2018) považoval za primerané, aby krajský súd zaplatil sťažovateľke ako finančné zadosťučinenie za utrpenú nemateriálnu ujmu sumu 300 eur (bod 2 výroku nálezu). V prevyšujúcej časti ústavnej sťažnosti nevyhovел (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 1 074,27 eur podľa vyčíslenia uvedeného v ústavnej sťažnosti (bod 3 výroku nálezu).

24. Pri uvedenom výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky (343,25 eur za jeden úkon právnej služby a 14,84 eur za paušálnu náhradu) ústavný súd zistil súlad s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“ (§ 11 ods. 3

vyhlášky)]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je totiž vo výške 371 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 14,84 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, replika). Právny zástupca sťažovateľky nie je subjektom registrovaným pre daň z pridanej hodnoty ako jej platiteľ.

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu